

BULLETIN OVER ETHIOPIË EN ERITREA

Uitgave van Interkerkelijke Stichting Ethiopië/Eritrea

nr. 53 • maart 2018

Redactieadres: **Wijk 4-102, 8321 GH Urk.** Tel. 0527-682123 • Fax 084-8388817
E-mail: isee@hetnet.nl • www.isee-urk.nl Bank NL55ABNA0451115627 • ANBI 0070.45.396

Visserijproject aan Lake Amerti van start

Lake Amerti is een stuwmeer dat in verbinding staat met Lake Fincha, een ander stuwmeer waar door ISEE een visserijproject wordt ondersteund. In de vastentijd worden mensen in de buurt van Lake Amerti ingehuurd om op het meer te vissen. Daartoe worden door vishandelaren uit Addis Abeba boten en netten aangevoerd die ze mogen gebruiken. Voor de vis die ze vangen krijgen ze een veel lager bedrag dan eigenlijk per kilogram gevangen vis geldt. De vissers kunnen echter niet weigeren omdat ze deze inkomsten hard nodig hebben.

Na de vastentijd vertrekken de handelaren en nemen boten en netten weer mee. Met deze vissers wordt door ISEE een tweejarig project gestart. De vissers hebben in 2015 een coöperatie opgezet en gaat nu met een aantal boten en netten op Lake Amerti vissen. De vis wordt in hun eigen woonomgeving verkocht. Hiermee wordt voor de allerarmsten en armsten in het gebied (onze doelgroep) vis als eiwitrijk voedsel beschikbaar.

Het project startte in oktober 2017 met een bezoek van Tjeerd de Boer en Jaap Albregtse, allebei ervaringsdeskundigen met visserij in ontwikkelingslanden. Een aantal vissers van Lake Amerti kwamen naar Bahir Dar, gelegen aan Lake Tana, om daar in korte tijd een grondige en praktische training te krijgen. Dertig jaar geleden startte ISEE op Lake Tana een visserijproject, nu een florerende visserij-industrie.

Jan Douma, een ervaren botenbouwer en al lange tijd lid van onze Visserijcommissie, is in januari naar Ethiopië gegaan om leraren van de technische school van Shambu de techniek van de botenbouw bij te brengen. Shambu is een dorp met 22.000 inwoners in de buurt van Lake Fincha en Lake Amerti. Ook deze training wordt gegeven in Bahir Dar aan het Tanameer. In de smederij van Mulat worden stalen boten gebouwd. Na deze training neemt de technische school botenbouw op in het lesprogramma. Hiermee kunnen de boten voortaan dichterbij deze meren gebouwd worden en kunnen leerlingen het vak onder de knie krijgen en zelf een bedrijfje beginnen. Jan Douma: "Met het project leiden we docenten en studenten van het Technical College in Shambu op in de techniek om een eenvoudige stalen roeiboort te bouwen. Eerst oefenen we de techniek van lassen van de ver-

schillende onderdelen van de boot. Daarna gaan we de boot uitslaan, dat wil zeggen vanaf tekening op ware grootte de verschillende onderdelen van de boot vervaardigen. Met dit project brengen we de nodige kennis over waarmee het bouwen van een boot als vast studieonderdeel in de school wordt opgenomen."

Jan Douma verblijft acht weken in Ethiopië. Dan is de boot klaar en kunnen de leraren zelf verder. De boot (de eerste dus) gaat dan naar Lake Amerti, waar de vissers met deze boot het visserijproject in de praktijk kunnen gaan uitvoeren. Met uw steun kunnen de vissers in hun eigen onderhoud voorzien en voor de armen in het gebied voedselveiligheid en voedselzekerheid bieden. Hiermee wordt gebrek aan voedsel en het ontstaan van ondervoeding voorkomen omdat gezond en eiwitrijk voedsel beschikbaar is.

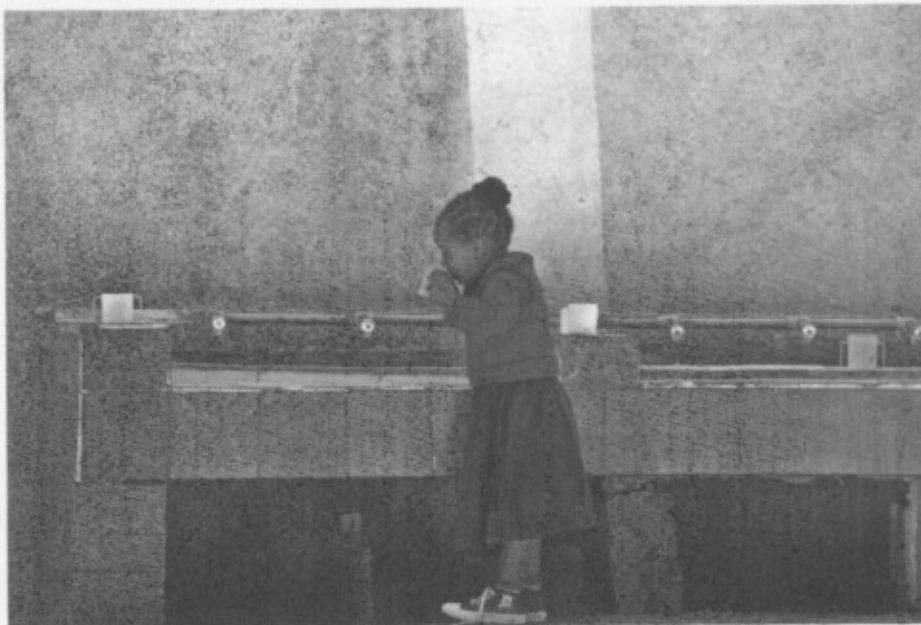
Elske Schilder van commissie MSE

Verslag van mijn tweede Ethiopiëreis

Op 26 november vertrokken wij, Willem Jan Wakker, Frans Hollewand en Gerrit Bos jr. voor een projecten bezoek naar Ethiopië. Ook mochten we daar 2 memorandums of understanding (strategisch partnerschap) tekenen samen met Letti van FSA en sr. Senkenesh van MSC.

Onze eerste afspraak was met Letti van FSA, we hebben twee scholen bezocht waar we het voedselprogramma ondersteunen. Daarna hebben we op kantoor het MOU getekend. Een partnerschap voor in ieder geval drie jaar vooruit. 's Middags hebben we een gesprek gehad met Mulugeta van JeCCDO, Zenebe en Alayu van FFA (Fish for All). Dit was een gesprek over het jubileumproject. Het gaat er nu vooral om om alles in goede banen te leiden dus beginnen bij het begin. Allereerst een schriftelijke toestemming van de overheid in Fincha. Hier wordt druk aan gewerkt. Mulugeta gaf aan dit project niet (meer) te willen doen. Hij is wel bereid om dingen voor ons uit te zoeken en Alayu te voorzien van informatie.

Dinsdag vertrokken we met Zenebe naar Shashamene. We zijn onderweg gestopt bij een aardbeienfarm en hebben daar een heerlijke smoothie gedronken en natuurlijk ook een paar mooie foto's kunnen maken. In Hawassa zijn we op bezoek geweest bij School for the Blind. Wat zag dat er allemaal prachtig uit! En wat een verademing na ons laatste bezoek in maart. De leslokalen zijn nu gehuisvest in het kantoorgebouw en in het huis zijn eet- en slaapruidtes gemaakt. Er staan allemaal nieuwe bedden en er is nieuw beddengoed. De apparatuur in de (nieuwe) keuken was vernieuwd en ook de toiletten en doucheruimtes zijn gerestaureerd en toegankelijk gemaakt voor de kinderen. De kinderen zagen er mooi en vrolijk uit en hadden allemaal een uniform aan. Ook de resultaten zijn van dien aard dat de plaatselijke overheid nu de school als voorbeeld

ziet. Er komt geregeld bezoek vanuit de overheid om anderen te laten zien hoe het moet. Prachtig! Kleding was van harte welkom en werd meteen verdeeld onder de kinderen, dit hebben we van Culemborg meegekregen en ook is een vlagceremonie geweest om de vlag van Weststellingwerf in top te hangen. Ook werd er meteen en gretig gebruik gemaakt van de ballen die Michiel van de Berg had gedoneerd. Speciaal voor blinden en slechtzienden, een bal met

een belletje erin. Ze gingen er meteen mee spelen en voetballen.

Woensdagmorgen vroeg vertrokken naar Ziway, daar hebben we een bezoek gebracht aan SEDA, de landloze vrouwen. Vol trots werden we rondgeleid over de tuinen en de huizen. Het ziet er allemaal florissant uit, de zaken gaan heel goed. Heel mooi project.

Daarna naar de school in Godino gere-

den. Dit is een project van JeCCDO. Tijdens de reis in maart zijn er nogal wat tekortkomingen geconstateerd en met de hulp van JeCCDO is er een nieuw watertappunt en een toiletgebouw voor de meisjes gebouwd. Beide projecten staan er maar wat een teleurstelling. Het nieuwe watertappunt lag vol takken en werd niet gebruikt (!) Ook bij de toiletten was er geen water. Inmiddels hebben we bericht gehad van JeCCDO dat meteen na ons bezoek er werk van gemaakt is en dat alles nu in gebruik is.

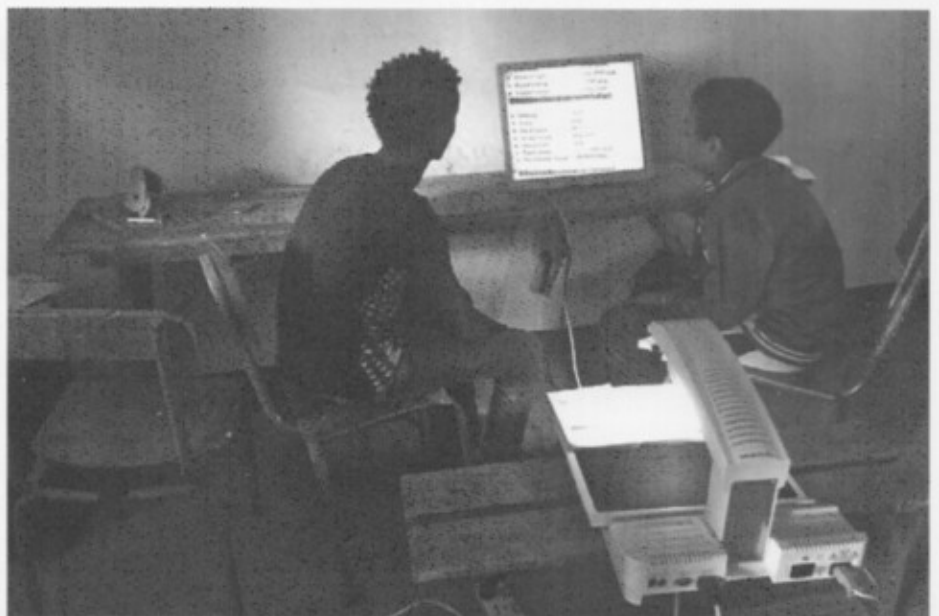
Ook werd JeCCDO gevraagd of ze een vooraankondiging wilden doen op Dek Island voor een Eye screening. Dit gaat de Stichting doen i.s.m. Cees & Maria Heijboer.

's Avonds hebben we samen gegeten met Dr. Bachman van Helvetas.

Donderdagmorgen heel vroeg met een vlucht naar Bahir Dar. Daar werden we opgewacht door Yehalem van FGCF. We zijn op bezoek geweest bij de Sebetamit school waar de Stichting een project steunt voor kinderen met een beperking. Blinde en dove kinderen die op deze school les krijgen van speciaal opgeleide leraren en leraressen. Ondanks dat het een feestdag was, dus geen school, waren de kinderen speciaal voor ons naar de school gekomen om alles wat ze kunnen en leren te laten zien. Ook hier hebben we een paar ballen achtergelaten. De magnifier, dit is een soort projector die alles heel erg uitvergroot, ook een gift van Michiel van de Berg, hebben we achtergelaten op een school in Wotet Abay. Al een paar dagen na thuiskomst kreeg ik al foto's van Yehalem dat het apparaat aangesloten was en al heel goed werk deed voor de kinderen. Top!

Bij de Sebetamit school is de Stichting ook een schooltuinen project plus een irrigatieproject aan het uitwerken samen met Yehalem. Op de scholen wordt les gegeven vanuit een holistisch visie. Dit werkt heel goed. Kinderen zijn veel buiten en ook worden er bomen geplant zodat er over een paar jaar een natuurlijke overkapping is waaronder de leerlingen les kunnen krijgen.

Met een goed gevoel 's avonds weer terug naar Addis Abeba gevlogen. Vrijdag werden we opgehaald

door Tesfay, de chauffeur van sr. Senkenesh. Vorige reis was het mij niet gelukt om MSC te bezoeken dus ik was blij dat het nu mogelijk was. We werden allerhartelijkst ontvangen door sr. Senkenesh. Na een rondleiding over het compound en het ondertekenen van het MOU, strategisch partnerschap, zijn we naar een kleuterschool van MSC gereden en zijn daar ook rondgeleid. Prachtig, wat een geweldige vrouw die veel en goed werk verricht. Een voorrecht om te mogen kennen.

's Middags nog een gesprek met Zenebe over Salu, en hem bedankt voor de goede begeleiding van Salu en al het goede werk wat hij nog steeds doet en natuurlijk zijn goede zorgen voor ons. Ook hebben we een ontmoeting en gesprek gehad met Dr.

Wondwossem van WAHA. Dit is de nieuwe gebiedsmanager van WAHA. Hij vertelde ons dat Dr. Mulu elders opereert en vroeg onze steun voor een project betreffende de re-integratie van de geopereerde vrouwen. Hij zou ons dat z.s.m. toesturen. 's Avonds gedineerd met Mulugeta waarna hij ons heeft afgezet bij het vliegveld om moe maar zeer voldaan weer terug naar huis te gaan.

Een drukke, volle week maar we hebben veel kunnen zien en goede gesprekken kunnen voeren. Wat is het toch een prachtig land met mooie mensen en het is geweldig dat we werkelijk kunnen zien dat er met al het werk en de inzamelingen / collectes / bazaars / workshops geld ingezameld wordt om zulke goede en dankbare dingen te kunnen en mogen doen.

Zaterdag 13 januari, een gedenkwaardige dag voor Teijo, Paula en Ineke, al vele jaren betrokken bij de MSE Commissie. Toch is het ook goed om het stokje weer door te geven: de betrokkenheid blijft. Ontelbare malen op Urk geweest en nu dan op de dertiende januari verrast met een echt bezoek, waardoor wij nog meer respect krijgen voor de bewoners van dit voormalige eiland, nu vaste land.

Afscheid van drie leden van de MSE commissie!

Al dagen eerder verraste Elske ons met een leuke uitnodiging: Warme kleding en lege maag! De wat cryptische inhoud leidt ons naar Museum het Oude Raadhuis, een bezoek met boeiende uitleg, later warme chocolade melk met toef slagroom in een leuke kroeg en een 'Ginkiestocht' door gids Jacob geleid. Hij voert ons naar de markante plaatsen tot het echt te donker wordt. Afsluiting in restaurant 'De Zeebodern', waar we getrakteerd worden op een heerlijke maaltijd met zeer veel hapjes; de lege maag raakt dan ook goed gevuld!

De volle tafel vormt een vrolijk gezelschap. Ook Willem Jan, onze voorzitter, en al onze partners zijn er bij. Er worden vele ervaringen met elkaar gedeeld. Teijo, Paula en ik nemen met weemoed afscheid van ons werk in de MSE en doen dit met enkele afscheidswaarden.

Als je meer dan 24 jaar het wel en wee van de Stichting meegemaakt hebt, wil je dat toch graag delen op zo'n avond met elkaar. In de ontwikkelingen in de Stichting, de vele projecten en de begeleiding daarvan, ligt een groot deel van je hart.

Ethiopië is een land dat veel voor mij betekend heeft. Ditzelfde geldt ook voor Teijo en Paula, beiden ook al ruim 20 jaar bij de Stichting betrokken, Paula via Piet Ellens, een vriend van haar familie en Teijo via Sonneheerdt.

De hulporganisaties in Ethiopië, de directeuren hiervan, de ontwikkeling van de projecten, daar valt zoveel over te vertellen of te schrijven! Wij weten als geen ander waar wij het voor doen en zien dan ook dat in de loop der jaren zoveel tot stand is gekomen! Er ontstond een warme band met de mensen in dit boeiende land. We zagen elkaar regelmatig terug tijdens de projectreizen en samen bezochten we de projecten en inspireerden elkaar met het vervolg van de plannen. Dat er af en toe ook wel eens minder lovende woorden worden geuit als er iets niet goed verlopen is, dat hoort er bij. Elkaar respecteren en vertrouwen, als je dit voor elkaar krijgt dan staat de toekomst open!

Hoe ik de Stichting heb leren kennen is het volgende verhaal: Al in 1968 ben ik naar Ethiopië vertrokken om in het Cheshire Home te werken, een kindertehuis twintig kilo-

meter ten westen van Addis Abeba, op de weg naar Ambo en Fincha, waar ons jubileum project nu voor gaat! In de jaren die daarop volgden ontmoette ik mijn man. Hij was werkzaam bij de HVA als ingenieur op de suikerfabrieken rond Shoa, door de Hollanders gesticht toen de suikerfabrieken in Indonesië genationaliseerd werden. Na er zeven jaar te hebben gewoond, hebben mijn man, drie kinderen en ik, in 1975 Ethiopië verlaten. De politieke situatie veranderde zodanig dat het er niet meer veilig wonen was.

ISEE kwam in 1994 in beeld, toen mijn man in die jaren in Zaïre werkte. Ik ging er twee keer per jaar naar toe, en nam allerlei revalidatiemateriaal mee dat ik weer kreeg van het Roessingh, Enschede. De garage thuis pilde uit en ik kreeg te maken met een vervoersprobleem. Karel had net bij radio Wereldomroep gehoord over een stichting op Urk die projecten in Ethiopië ondersteunde. Ik belde naar het gemeentehuis om inlichtingen te vragen en werd doorverbonden met Jaap Bakker, toen werkzaam op het gemeentehuis en één van de oprichters van de Stichting. Ik reed een paar keer met een auto vol materiaal naar >>

Urk, waar alles in een container werd gestopt voor transport naar Ethiopië. Dat ging toendertijd heel makkelijk; alles kon er in, zonder invoerrechten te betalen. Dit is al jaren niet meer het geval en het is alleen maar goed dat er nu veel meer materiaal in Ethiopië zelf gekocht kan worden.

In 1994 ben ik met Jaap Bakker voor de eerste keer mee geweest op projectenbezoek. Er was een maand voor uit getrokken: twee weken Ethiopië en twee weken Eritrea.

Een druk programma waarbij ik met Jaap ook het Cheshire Home heb bezocht, alsook de suikeronderneming en natuurlijk ben ik even bij mijn oude huis in Shoah wezen kijken! Markante bezoeken aan pater Jacques

Ermers; hij woonde en werkte op de compound van Terres Des Hommes. En voor de eerste keer ontmoette ik Zuster Senkenesh!

De Stichting is met de tijd meegegaan, mijn eerste vergaderingen waren in Heerenveen, zo centraal werd mij verteld! Een groot gezelschap bijeen; ook de werkgroepen uit de omgeving waren vertegenwoordigd. Altijd gezellig maar wel langdurig.

Na enkele jaren een bijeenkomst in Zeist, waar de Stichting geadviseerd werd over de toekomstontwikkelingen. Dit leidde tot het instellen van Commissies: MSE, Landbouw en Visserij, met daarboven een Algemeen Bestuur.

Dit heeft jaren goed gewerkt, maar

naar de toekomst kijkend is er nu gekozen voor kleinere commissies die met elkaar vergaderen en meer als een eenheid gaan functioneren. Ook kunnen dan gezamenlijk de projecten worden bezocht, waar ook al mee begonnen was.

Zeker zal en wil ik, vanaf de zijlijn weliswaar, betrokken blijven bij het wel en wee van de Stichting en de projecten blijven volgen.

Het is goed samenwerken geweest met zoveel betrokken mensen van de Stichting en ik wens de Stichting ook alle goeds en wijsheid toe om in de toekomst dit mooie werk door te zetten!

Amesegenalu batam,

Lieve groet, Ineke de Jonge

Leerlingen Aeres vmbo halen bijna duizend euro op voor school in Ethiopië

Lelystad - Tijdens het kerstproject hebben de leerlingen uit de onderbouw van Aeres VMBO in Lelystad volop gekerstknutseld voor een project in Ethiopië.

Door de Stichting ISEE uit Urk wordt in het dorpje Fincha een nieuwe basisschool gebouwd. De leerlingen maakten alvast spelletjes en lesmaterialen voor de kinde-

ren daar en dat deden zij met veel plezier. De keukenploeg zorgde ondertussen voor wat lekkers.

De bovenbouwers haalden 962,16 euro op voor de nieuwe te bouwen basisschool. Op deze wijze werd een veelbewogen jaar, met daarin de transformatie van het Groenhorst Lelystad naar het Aeres VMBO Lelystad, sfeervol en waardig afgesloten.

Nieuwe projecten

Bijna iedere maand komen er bij ISEE aanvragen binnen voor nieuwe projecten. Dit kunnen langlopende, maar ook hele kleine projecten zijn. Om een idee te geven wat er de laatste tijd aan projecten aangenomen is, onderstaand een selectie.

Visserij op Lake Amerti

Datum: 13 juni 2017

Organisatie: Fish For All

Plaats: Homs, aan Lake Amerti

Projectduur: Het project duurt twee jaar, midden 2017 tot midden 2019

Kosten: 48.000 euro in twee jaar

Omschrijving: De vissers van Lake Amerti hebben geen eigen visserijmateriaal. Dit moeten ze 'lenen' van een vishandelaar die dan ook de vis voor een vastgestelde (veel te lage) prijs opkoopt. De vissers gaan zich verenigen in een coöperatie, ze worden getraind en krijgen het hoogst noodzakelijke materiaal om te vissen. Daarna moet men geheel zelfstandig vis kunnen vangen, verwerken en verkopen.

Botenbouwtraining in Shambu

Datum: 11 september 2017

Organisatie: Fish For All

Plaats: Shambu, in de buurt van Lake Fincha

Projectduur: januari/februari 2018 met succes gerealiseerd

Kosten: eenmalig 10.000 euro

Omschrijving: Visserij is afhankelijk van boten. Aan het Tanameer worden tegenwoordig moderne boten gebouwd. Elders in Ethiopië kan men wel lassen, maar voor botenbouw is een hele specifieke kennis vereist. Het doel van deze training is dat de technische school in Shambu botenbouw in haar lespakket opneemt.

Eye Medication op Dek Island

Datum: 19 september 2017

Organisatie: Fam. Heijboer samen met JeCCDO

Plaats: Dek Island

Projectduur: februari/maart 2017

Kosten: 7.000 euro

Omschrijving: Bij het bezoek aan de school van Dek Island viel het op dat daar veel blinden rondlopen. Zij hebben nog minder kans om ooit weer eens te kunnen

zien. In februari 2018 worden 100 blinden en slechtzienden gescreend. De verwachting is dat de meesten eenvoudig ter plekke geholpen kunnen worden, Ongeveer een derde moet enkele dagen naar Bahir Dar voor een operatie.

Haalbaarheidsonderzoek Afbouw Sayimanaschool

Datum: 19 september 2017

Organisatie: Consultant Zenebe Ayele

Plaats: Sayimana

Projectduur: eenmalig in oktober/november 2017

Kosten: 450 euro

Omschrijving: In 2014/2015 kreeg de Sayimanaschool bij Kofele een flinke impuls. Het aantal leerlingen is gigantisch gestegen. Er is een groep 9 en 10 bijgekomen. De school heeft vier lokalen extra nodig, kosten 40.000 euro. De Stichting wil hooguit 25.000 euro bijdragen en onderzocht wordt of de school en ouders dat wel willen of kunnen.

Onderwijs aan gevangenen in Arba Minch

Datum: 17 oktober 2017

Organisatie: Catholic Mission Arba Minch

Plaats: Arba Minch

Projectduur: Het project is eenmalig in 2017

Kosten: Het hele project kost 9319 euro, de stichting draagt de helft bij, 4659 euro

Omschrijving: Voor een goede baan is het tegenwoordig noodzakelijk om te kunnen lezen en schrijven. Wie dat niet kan zal aan de onderkant van de samenleving blijven hangen. Zulke mensen komen ook makkelijker in de criminaliteit terecht. Om mensen na hun gevangenisstraf weer te integreren in de maatschappij is het nodig dat ze kunnen lezen en schrijven. Er wordt al wel les gegeven in de gevangenis, maar dat is erg gebrekkig. Met een echt klaslokaal moet dat veel beter kunnen.

Bovenstaande omschrijving van de projecten is natuurlijk veel te kort om een goed beeld te krijgen. Het kantoor van de Stichting beschikt over uitgebreide informatie.